

Nr 429.

Av herr **Gardell m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 97, angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.*

Den 16 februari 1937 har till riksdagens båda kamrar överlämnats *Kungl. Maj:ts proposition, nr 97, angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.*

I denna proposition föreslås, att riksdagen måtte godkänna en personalförteckning för domkapitlen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938.

Enligt denna personalförteckning skulle vid domkapitlen inrättas åtskilliga nya ordinarie tjänster.

De ordinarie befattningshavare, som nu finnas vid domkapitlen, äro en stiftssekreterare vid varje domkapitel utom det i Stockholm samt en stiftsnotarie vid vartdera av domkapitlen i Uppsala och Lund. Av nämnda ordinarie befattningshavare äro stiftssekreterarna vid domkapitlen i Uppsala, Lund och Luleå placerade i lönegraden B 28, stiftssekreterarna vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborg, Karlstad och Härnösand i lönegraden B 27 samt stiftssekreteraren vid domkapitlet i Visby i lönegraden B 24. Stiftsnotarierna äro placerade i lönegraden B 21.

Enligt förslaget skulle ej ske någon ändring i lönegrad beträffande de nuvarande ordinarie befattningshavarna. Detta innebär, för stiftssekreterarnas del, att den nuvarande klassindelningen, enligt vilken bland annat stiftssekreterartjänsten vid domkapitlet i Visby är placerad flera lönegrader lägre än alla övriga stiftssekreterare, skulle komma att bibehållas.

Till grund för propositionen ligger ett av de s. k. 1934 års domkapitels-sakkunniga den 13 oktober 1936 avgivet betänkande och utredning rörande den inverkan, 1932 års ecklesiastika lagstiftning haft på arbetsförhållandena å domkapitlens kanslier. Även enligt betänkandet skulle klassindelningen bibehållas.

Såsom framgår av propositionen ha såväl domkapitlet i Visby som stiftsnämnden därstädes i yttranden över nämnda betänkande vänt sig mot ifrågavarande klassindelning (sid. 33—34 och 35).

Ifrågavarande klassindelning beslöts vid 1928 års riksdag. Den proposition, som låg till grund för riksdagens beslut, upptog det förslag till klassindelning, att stiftssekreterarna vid domkapitlen i Uppsala och Lund skulle placeras i lönegraden B 28, stiftssekreterarna vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå erhålla lönegraden B 27 samt stiftssekreteraren vid domkapitlet i Visby lönegraden B 25. Stiftssekreterarbefattningen vid domkapitlet i Visby nedflyttades emellertid av riksdagen ytterligare till den ovan nämnda lönegraden B 24.

Domkapitlet i Visby riktade sig redan i underdånig skrivelse den 26 augusti 1936 med anmälan av domkapitlets behov av medel för bestridande av kostnaderna för domkapitlets verksamhet under budgetåret 1937/1938 mot klassindelningen. Domkapitlet anförde, att enligt domkapitlets förmenande de skäl, som anförts mot en klassindelning av stiftssekreterartjänsterna, vore så bärande, att en sådan ej alls bort förekomma, med undantag dock möjligen för att befattningarna vid de stora expeditionerna i Uppsala och Lund bort placeras i en högre lönegrad än samtliga övriga. Domkapitlet hemställde, att stiftssekreteraren vid domkapitlet måtte från och med budgetåret 1937/1938 erhålla samma lönegrad som stiftssekreterarna vid domkapiteln i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborg, Karlstad och Härnösand.

Domkapitlets och stiftsnämndens i Visby yttranden över domkapitelssakkunnigas betänkande äro dagteknade respektive den 16 och den 15 december 1936. I båda yttrandena återopas domkapitlets skrivelse den 26 augusti 1936. Vad i propositionen intagits av vad domkapitlet anført hänför sig till domkapitlets sistnämnda skrivelse.

Vi instämna i vad som i förevarande avseende anförts av domkapitlet i Visby den 26 augusti och den 16 december samt av stiftsnämnden i Visby den 15 december 1936.

Särskilt vilja vi framhålla följande.

Till grund för 1928 års lönereglering låg ett betänkande av den år 1914 tillsatta domkapitelskommittén. I betänkandet anfördes bland annat följande.

Enligt kommitténs mening kunde starka invändningar göras mot bibehållandet av en klassindelning för de av kommittén föreslagna stiftssekreterarbefattningarna. Såsom skäl för klassindelningen hade anförts skiljaktigheten i göromålens mängd vid de särskilda stiftsstyrelserna. Häremot erinrades, att enahanda olikheter i fråga om arbetsmängden otvivelaktigt på åtskilliga andra tjänsteområden förefunnes mellan till graden likställda befattningar, utan att i allmänhet sådant ansetts böra betinga en skillnad i avlöningsförmåner. Exempel härpå skulle helt visst kunna påvisas från många olika områden av förvaltningen. Då kraven på det utförda arbetets kvalitet ju överallt borde vara desamma och då på grund härav fordringarna på tjänstemännens kompetens och duglighet i varje fall måste ställas lika högt, borde tydligen avlöningsförmåner, i den mån de utgjorde ekvivalens för tjänstemännens insikt och erfarenhet, vara desamma för de befattningshavare, på vilka samma fordringar i sådant hänseende ställdes. Tydligt vore ock, att nödvändigheten av att lönen vore så tilltagen, att den kunde locka personer med erforderliga kvalifikationer, överallt med lika styrka gjorde sig gällande. Vidare syntes det förhålla sig så, att, även om arbetsmängden tydligtvis i vissa hänseenden vore olika inom olika stift, vissa ärendegrupper, framför allt kungl. remisser rörande större och betydelsefulla frågor, dock allestädes vore ungefärligen lika omfattande och alltså ställde samma fordringar på samtliga ifrågavarande tjänstemän. Och vad

angående arbetsmängden i övrigt, syntes det riktigaste vara, att den olikhet därutinnan, som kunde förefinnas stiften emellan, kompenseras genom lämplig avvägning av antalet arbetskrafter i övrigt, som ställdes till stiftsstyrelsernas förfogande. Kommittén hade kommit till den övertygelsen, att såväl principiella skäl som praktiska hänsyn talade för att klassindelningen icke borde bibehållas. Kommittén funne ett kraftigt stöd för denna uppfattning däruti, att den motsvarande indelning av landssekreterar- och landskamrerarbefattningarna, som dittills varit gällande, från och med år 1918 upphävts med undantag allenast för de båda största länen, ifråga om vilka otvivelaktigt alldeles särskilda förhållanden vore rådande.

Kommittén framhöll, att undantag från den grundsats, kommittén nu sökt hävda, skulle kunna ifrågasättas beträffande domkapitlet i Visby. Dock ansåge kommittén, att det skulle vara olämpligt att ställa dess sekreterare i en särskild lägre klass. Även om, såsom onekligen syntes vara fallet, detta domkapitel i fråga om arbetsmängden intoge en särställning i förhållande till övriga domkapitel, måste dock även beträffande sekreterarbefattningen därstädes det kravet upprätthållas, att löneförmånerna bleve sådana, att en fullgod kraft för arbetets utförande kunde förvärfvas. Olikheten i fråga om arbetets omfattning finge här liksom i andra fall öva inflytande vid bestämmandet av övriga arbetskrafter vid domkapitlet. Det kunde i detta sammanhang erinras, att, ehuru Gotlands län uppenbarligen beträffande arbetsmängd stode väsentligt efter samtliga övriga län, landsstatstjänstemännen därstädes avlönades enligt samma grunder, som eljest tillämpades. Kommittén föreslog alltså, att stiftssekreterarbefattningen i Visby stift vid löne regleringen likställdes med övriga stiftssekreterarbefattningar.

Vi instämma i huvudsak i vad domkapitelskommittén sålunda anförde.

Statskontoret intog i fråga om stiftssekreterarnas indelning i avlöningshänseende i olika klasser samma ståndpunkt som domkapitelskommittén. Vi hänvisa härvidlag till nu ifrågavarande proposition sid. 12 näst sista stycket.

Efter tillkomsten av 1928 års löne reglering hava på grund av 1932 års boställslagstiftning stiftsjägmästare blivit anställda i alla stift, och de hava alla erhållit lönegraden B 26.

Det förefaller icke rimligt, att stiftssekreteraren vid domkapitlet i Visby skall vara placerad två lönegrader under stiftsjägmästaren i stiftet. Visserligen utgår dennes lön efter förkortad tjänstgöringstid, vilket gör, att avlöningsbeloppen för stiftssekreteraren och stiftsjägmästaren bliva ungefär lika. Kvar står dock, att av dem, som tjänstgöra å den för domkapitlet och stiftsnämnden gemensamma expeditionen, den högsta tjänsteställningen tillkommer stiftsjägmästaren. Vi finna detta gå illa ihop med bestämmelsen i gällande instruktion för domkapitlet, att det åligger stiftssekreteraren att vara chef för domkapitlets expedition. Missförhållandet kommer att än bjärtare framträda, därest den i nu föreliggande proposition (sid. 49) bebadade utredningen av frågan om anställnings- och lönevillkoren för stiftsjäg-

mästarna skulle leda till den i och för sig synnerligen önskvärda följden, att samtliga stiftsjägmästare erhålla avlöning för heltidstjänstgöring.

Från nyssnämnda synpunkt synes det oss, att stiftssekreterartjänsten vid domkapitlet i Visby bör lägst placeras i lönegraden B 26.

Ytterligare vilja vi anföra följande.

Såsom frångår av propositionen (sid. 14—15) föreslogo domkapitelssakkunniga i sitt nämnda betänkande av den 13 oktober 1936, att vid domkapitlen i Uppsala och Lund skulle inrättas stiftsnotariebefattningar i lönegraden B 24.

På sätt propositionen jämväl utvisar (sid. 39), har allmänna civilförvaltningens lönenämnd såsom skäl mot inrättande av dylika notariebefattningar anfört, att, därest desamma skulle komma att inrättas, man kunde utgå från att rekryteringen till stiftssekreterarbefattningarna som regel skulle komma att ske från någondera av sagda båda notarietjänster, vilka därigenom skulle bliva vakanta med jämförelsevis korta mellantider. Detta förhållande komme även att verka därhän, att en förtjänt stiftsnotarie i lönegraden B 21 i regel bleve utesluten från att vinna befordran direkt till stiftssekreterare vid det domkapitel, där han tjänstgjorde. Då nu nämnda omständigheter kunde vara ägnade att inverka ofördelaktigt å kontinuiteten i tjänsteverksamheten, hade lönenämnden ansett det böra tagas under övervägande, huruvida icke befattningarna i fråga i stället borde utbytas mot stiftsnotarietjänster i lönegraden B 21.

Även kammarkollegiet vänder sig (sid. 42 i propositionen) mot inrättandet i Uppsala och Lund av ett slags gradpasserartjänster, från vilka stiftssekreterartjänsterna skulle huvudsakligen rekryteras.

Men alldeles samma skäl, som anförts mot inrättandet av stiftsnotarietjänster i lönegraden B 24, kunna, synes det oss, anföras mot att stiftssekreterartjänsten i Visby stift bibehålles i denna lönegrad. Erfarenheten har redan visat, att den utgör tillräcklig lockelse för innehavare av stiftsnotarietjänst i lönegraden B 21. Följden måste med ett rättvist befordrings sätt bli va den, att rekryteringen till stiftssekreterarbefattningarna i övrigt som regel kommer att ske från stiftssekreterartjänsten vid domkapitlet i Visby, vilken därigenom, då den är ensam i sitt slag, kommer att bli va kant än oftare, än som befarats beträffande ifrågavarande stiftsnotarietjänster. Att ifrågavarande olägenhet icke förr framträtt torde hava berott på att stiftssekreterartjänsten intill nyligen inträffat ombyte haft innehavare, som av åldersskäl ej gärna kunna med framgång söka stiftssekreterartjänst i annat stift.

Vi anse, att ett ständigt återkommande ombyte av innehavare av stiftssekreterartjänsten i Visby stift skulle vara i hög grad oförenligt med stiftets intressen. Vi anse det därför för stiftets del som ett oeftergivligt krav, att tjänsten placeras i sådan lönegrad, att den kan betraktas som sluttjänst. Detta kan, förefaller det oss, ej gärna uppnås med mindre tjänsten placeras i minst lönegraden B 26.

På förevarande fråga har lagts den av oss såsom felaktig betraktade synpunkten, att göromålets omfång vid ett domkapitel skulle vara avgörande för stiftssekreterarens lönegradsplacering. Men ej heller ur denna synpunkt låter det, synes det oss, försvara sig, att stiftssekreteraren i Visby stift placeras i lönegrad så långt efter de övriga som föreslagits.

Om man å tabellen å sid. 11 i propositionen jämför Visby stift med Strängnäs, Karlstads och Härnösands stift, finner man, att ärendena i Visby stift äro ungefär hälften så många som ärendena i de övriga stiftten. Ärendena i de sistnämnda tre stiftten äro återigen ungefär hälften så många som ärendena i Uppsala och Lunds stift. I propositionen har föreslagits en lönegrads skillnad mellan stiftssekreterarna vid domkapitlen i Uppsala och Lund samt stiftssekreterarna vid domkapitlen i Strängnäs, Karlstad och Härnösand men tre lönegraders skillnad mellan sistnämnda tre stiftssekreterare samt stiftssekreteraren vid domkapitlet i Visby.

För stiftssekreteraren i Visby stift föreslogs som nämnts redan i 1928 års proposition lönegraden B 25. Det kan synas förvånansvärt att från Kungl. Maj:ts sida allt vad som inträffat sedan dess resulterat i ett steg bakåt.

Ett stöd för våra synpunkter på förevarande fråga hava vi funnit i kammarkollegiets yttrande över domkapitelssakkunnigas betänkande. På sätt framgår av propositionen (sid. 41), anser kollegiet skäl hava förebragts för uppflyttning i lönegrad av stiftssekreteraren i Visby. Vad anginge stiftssekreterartjänsten i Visby, torde kunna erinras att utredningen gäve vid handen, att arbetet inom Visby stift vore av den omfattning, att där behöfde anställas förutom stiftssekreterare en amanuens samt en heltidstjänstgörande stiftsjägmästare. Då sålunda stiftssekreteraren i Visby finge antagas hava full sysselsättning samt å innehavaren av denna tjänst måste ställas enahanda kvalifikationskrav som å innehavare av annan stiftssekreterartjänst, syntes det knappast motiverat att ställa stiftssekreteraren i Visby i avsevärt sämre löneställning än övriga stiftssekreterare, som för närvarande vore fallet och även föreliggande förslag innebure. Skulle inom Visby stift anställas en heltidstjänstgörande stiftsjägmästare med lön enligt lönegraden B 26, synes skäligt, att stiftssekreteraren icke ställdes sämre i lönehänseende än stiftsjägmästaren.

Under återopande av vad vi anfört få vi härmed hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta, att stiftssekreteraren vid domkapitlet i Visby skall från och med budgetåret 1937/1938 erhålla samma lönegrad som stiftssekreterarna vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborg, Karlstad och Härnösand samt i varje fall lägst lönegraden B 26.

Stockholm den 27 februari 1937.

Th. Gardell.

Gust. Svedman.

K. F. Söderdahl.